

h.a.m

۱۳۹۱۴۹

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

موضوع:

مقایسه اثر ضد درد ایندومتاسین و ایبوپروفن
پس از درمان ریشه دندان

استاد راهنما:

دکتر فاطمه مختاری

استاد مشاور:

آقای دکتر جلیل مدرسی

مخبر اطلاعات مدرک علمی یزد
تسبیح بزرگ

نگارش:

کمال یزدی

۱۳۸۹/۴/۲۵

شماره پایان نامه: ۴۰۳

بهار ۱۳۸۹

۱۳۹۱۶۹

بروردگارا،

صیانت می گویم که بر من منت نهادی و جامه تعلیم پوشانیدی از دگاه لطف و کرمت خواستارم
که بر اندیشه ایم پاک، بر زبانم توان، در قلم ایمان و بر راهم استواری، بخشی تا انگشتر زندگانت باشم.

خداایا،

در برابر در آنچه انسان باذن ربه تجایی می کشاند در ایام استن و نخواستن روین تن کن.

برک سبزی است تخته درویش

نثار آمان که در راه تحقق بخشیدن به آرمان های انسانی گام بر می دارند

کسانی که خدمت خلق بر آسایش خویش مقدم میدانند

آنهايي که پوينده و پويننده طريقي معرفت و دانش هستند

پيش او ...

او که خيالش الهام بخش آموختنم بوده،

ويادش گرمي بخش زمينم در فراش مي سوزم

و سخط شماری دیدارش را می کشم.

تقدیم به روح بلند و کلونی حضرت امام خمینی (ره)

باشد که پیرو کفتش در حرور راه ولایتش باشیم

تقدیم به شهیدان

باشد تا همچو آنها آزاد باشیم

جانبازان

باشد تا همچو آنها اسطوره صلابت و پایداری باشیم

پدران و مادران

باشد تا فرزندان شایسته ای بوده باشیم

فرزندان

باشد تا والدین شایسته ای بوده باشیم

جامعه دندان پزشکی

باشد تا قدمی در جهت اعتلای آنها برداشته باشیم

بیماران

باشد تا التیام بخش جزئی از درد ایشان بوده باشیم

محققین

باشد تا از خود گذشتگی شان را قدر دانسته باشیم

ملت شریف ایران

باشد تا نیا سگ جزئی از عظمتشان بوده باشیم

تقدیم بہ روحانی پاک

پدر و مادر

عزیز و رفیق دیدہ ام

پلوری، محبت جاوید از مادگی و صالحہ عشق و ایثار، زیبا ترین معنائی، مستی، انفوس

و صد انفوس کہ دست نطاول روزگار زود و ستان پر مهر و بخشش

و نگاہ کرم و مہربانشان را از من دین گروہ

تقدیم بہ روح بلند آمان کہ عاشقہ بارگاہ عشق را از سید و در صمد

پدر همسر مہ ہم داماد گرامیم

غلامرضا حقیری، کمال فاضل پور

تقدیم بہ روح خواہرم

اشرف

اسوہ صبر و مطلوبیت

تقدیم به مفسر عزیزم

او که بچون آسمان صاف و بی ریاست، دل به وسعت دریا دارد آبی و بی انتها، او که همواره در کنارم بود و
بمراجم، او که با من در این سنگلخ مشقت گام نهاد، گامی به بلندای انتظار و به سگوه صبر، همدل و همفرم، کسی که با
تکل سختی با حضور پاک و بی ریایش مراد تحقق علم یاری نمود، باشد تا نثار تمامی بخلات خاموشش گردد.

تقدیم به فرزندان و بلندم

عارف و محمد عارف

کلهای زندگیم، که آینده روشن آنها تجلی گاه آرزوهایم است،
سعادت و سلاقتشان آرزوی بخله هایم، به خاطر تمامی بخلانی که از آن،
آنها بود و از آنها بیخ کردم.

تقدیم به قدم مبارکش

انتظار بنخندش می کشم، و برای دیدارش بخله شاری می کشم.

تقدیم به استاد راهنمای گرامیم

سرکار خانم دکتر فاطمه مختاری

که با همه وجود علی رغم تمام مشکلات مقیر را پذیرفت و با تلاش و ایثار و مصاف
ناشدنی یاور من در تدوین این پایان نامه بوده است تمیق این امر بدون سعی و کوشش
ایشان میسر نبود.

تقدیم به استاد مشاورم

جناب آقای دکتر حبیب الله

که همواره یاور و مشوق من بوده است

تقدیم به اساتید بخش اندو

جناب آقای دکتر مهدی تبریزی زاده

همواره از مساعدت و راهنمایی ارزنده ایشان بهره مند بوده

جناب آقای دکتر علیرضا قاطع

تشکر و سپاس ویژه از مدتی و پرستار بخش اندو: خانم آزادی - خانم آقا باری

تقدیم به هیئت محترم داوران

دکتر نهاب - دکتر ایمان کرباسی - دکتر مودنی

دکتر دانش کاظمی - دکتر قاطع

با تشکر و قدردانی از تمام کسانی که در طول دوران تمصیل همواره از

مساعدتهای بی دریغشان بهره مند بوده ام

معاون محترم پژوهشی دانشگاه : سرکار خانم دکتر فاطمه عزالدینی

ریاست محترم دانشکده دندانپزشکی : آقای دکتر عبدالریم داوری

معاون محترم آموزشی دانشکده دندانپزشکی :

سرکار خانم دکتر صغری یابسائی مهرجردی

معاون محترم پژوهشی دانشکده دندانپزشکی :

آقای دکتر علیرضا دانش کاظمی

معاون محترم دانشجویی دانشکده دندانپزشکی :

آقای دکتر محمد علی بهناز

با تشکر و سپاس فراوان از : آقایان دکتر محمد مسین توده زعیب ، دکتر رضا ملا

آموزش محترم دانشکده :

فدیجه تفتی - صفا استقامت - فرشته دهقان - آرزیتا مدیر طاهری

دقت ریاست دانشکده : سرکار خانم مهدیه فضری

اساتید محترم و بزرگوار

دانشکده علوم پزشکی شهید صدوقی

حامد علوم پایه

با سپاس فراوان از

اساتید ارجمند که در طول دوران تحصیل در محضرشان زانوی شاگردی زده و از ایشان نکته

ها آموختم ، افتخار شاگردیشان مایه فخر و مباهاتم بوده.

دکتر دآوری - خانم دکتر عز الدینی - دکتر افوان کرباسی - خانم دکتر امیدیان - دکتر دانش -

دکتر نواب اعظم - دکتر مسن مومنی - دکتر عاقلی نژاد - دکتر عقیلی - دکتر توده زعیم -

خانم دکتر یاسایی - خانم دکتر رضوان بمرالعلومی - دکتر سلیمانی - دکتر دانش کاظمی -

دکتر موسوی نسب - خانم دکتر اسدیان - دکتر بهناز - دکتر ملا - دکتر مومن - دکتر

امجدی - دکتر فلاح - دکتر لطفی کامران - دکتر فیام - خانم دکتر دستجردی - خانم دکتر

زهرا بمرالعلومی - دکتر هائریان - خانم دکتر اکرمی - خانم دکتر طباطبائی.

جناب آقای حسین کفیری، سرکار خانم زهره موسوی

که صمیمانه مراد نگارش پایان نامه یاری نمودند.

با شکر فراوان از:

آقایان:

سید مهدی یاد - حمید عسگری - علی طاهری - فریدون شیرازی - علیرضا مومنی - علی رنجبر

دکتر مهاجر - رمضان - محمد علی زارع - احمد زارع دشت آبادی - حاجی مقصودی.

خانم ها :

رقیه حکیمیان - صغرا قیصری - طاهره دهقان زاده - فاطمه مالکی - صغری دهقانی -

اشرف مسینی - فاطمه دربیدی - حلیمه عباسی نژاد - فرشته کارگر - آسیه عسگری - زینب

ایزدی - فرزانه درودباف - عزت لبافی - فاطمه عزیزیان - بهاره کهدوئی - غلامزاده -

نمیرانیان - شهناز حق پوهیان - مرگان پور تیموریان - فاطمه امینی - فاطمه غلامرضایی

- چاه - زارعی - سلاری - گلرسان - ندافی - تقی نژاد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول : کلیات Introduction

۲ ..... مقدمه

۳ ..... کلیات:

۳ ..... مقدمه

۵ ..... ۱- تاثیر عوامل فردی بر میزان بروز درد و تورم پس از درمان ریشه

۵ ..... الف- سن

۶ ..... ب- جنس

۷ ..... ج- فاکتورهای سایکولوژیک

۷ ..... ۲- بررسی تاثیر برخی از عوامل مربوط به درمان در میزان بروز Flare- up

۸ ..... الف- ارتباط درد با تعداد جلسات درمان ریشه

۸ ..... ب- ارتباط درد با نوع و نحوه آماده سازی و پرکردن کانال

۹ ..... ج- ارتباط بین کلینیسین و درد بعد از درمان

۱۰ ..... د- مراحل درمانی

۱۰ ..... ه- ارتباط بین سینوس ترکت و درد پس از درمان

۱۰ ..... و- ارتباط بین درمان مجدد و درد بعد از درمان

۱۰ ..... ۳- بررسی تاثیر برخی عوامل مربوط به دندان بر میزان درد پس از درمان

۱۰ ..... الف- ارتباط بین وجود درد قبل از درمان و بعد از درمان

۱۱ ..... ب- نوع و موقعیت دندان

۱۲ ..... ج- ارتباط بین شرایط و وضعیت پالپ و بافت پری اپیکال و درد بعد از درمان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	سایر فاکتورهای موثر بر Flare-up
۱۳	الف- تغییر در توکلئوتیدهای حلقوی و ایجاد درد
۱۳	ب- وقایع ایمنولوژیک و پدیده Flare-up
۱۴	ج- تغییر فشار در ناحیه P.A و بروز پدیده Flare-up
۱۵	داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی
۱۶	ایبوپروفن Ibuprofen
۱۶	فارماکوکینتیک
۱۷	موارد تجویز ایبوپروفن
۱۸	موارد عدم تجویز ایبوپروفن
۱۸	عوارض جانبی ایبوپروفن
۱۹	تداخلات دارویی
۱۹	ایندومتاسین DERIVATIVES
۱۹	فارماکوکینتیک
۲۰	مکانیسم اثر
۲۰	موارد تجویز
۲۰	موارد منع مصرف
۲۰	عوارض جانبی
۲۱	تداخل های دارویی
۲۱	هشدارها
۲۲	اندازه گیری درد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۲۴	مروری بر مقالات:
۳۱	اهداف و فرضیات:
فصل دوم - مواد و روش ها	
۳۲	نوع مطالعه
۳۲	جامعه مورد بررسی و حجم نمونه
۳۳	داروها
۳۴	روش انجام کار
۳۵	روش اندازه گیری درد پس از درمان
۳۶	جمع آوری داده ها
فصل سوم - نتایج (Results)	
۴۶	نتایج
فصل چهارم - بحث و نتیجه گیری (Discussion & Conclusion)	
۵۵	بحث
۶۱	نتیجه گیری:
۶۲	پیشنهادات:
۶۳	Abstract
۶۴	منابع (References)
	ضمائم

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳۶	جدول متغیرها:
۴۷	جدول ۱: توزیع فراوانی افراد تحت مطالعه و درصد آن بر حسب شدت درد در ۸ ساعت پس از درمان ریشه.
۴۸	جدول ۲: توزیع فراوانی افراد تحت مطالعه و درصد آن بر حسب شدت درد در ۱۲ ساعت پس از درمان ریشه.
۴۹	جدول ۳: توزیع فراوانی افراد تحت مطالعه و درصد آن بر حسب شدت درد در ۲۴ ساعت پس از درمان ریشه.
۵۰	جدول ۴: مقایسه گروه ایندومتاسین و پلاسبو.
۵۰	جدول ۵: مقایسه گروه ایبوپروفن و پلاسبو.
۵۰	جدول ۶: مقایسه گروه ایبوپروفن و ایندومتاسین.
۵۰	جدول ۷: مقایسه سه گروه.
۵۱	جدول ۸: توزیع فراوانی تعداد و درصد افراد تحت مطالعه بر حسب میزان تحصیلات.

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۵۲

جدول ۹:

توزیع فراوانی افراد تحت مطالعه بر حسب سن در سه گروه مورد مطالعه.

۵۳

جدول ۱۰:

توزیع فراوانی افراد تحت مطالعه بر حسب جنس در سه گروه مورد مطالعه.

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۳۷	تصویر شماره ۱ : نحوه بسته‌بندی و کد گذاری
۳۸	تصویر شماره ۲ : کپسول های همسان سازی شده
۳۹	تصویر شماره ۳ : مراجعه بیمار و تشکیل پرونده
۴۰	تصویر شماره ۴ : دادن کپسول به عنوان پروفیلاکسی یک ساعت قبل از کار
۴۱	تصویر شماره ۵ : تزریق بیحسی، تهیه حفره و بستن رابردم
۴۲	تصویر شماره ۶ : تعیین طول اولیه کانال و مسترکن
۴۳	تصویر شماره ۷ : پر کردن کانال با سیلر AH26 و تایید آن
۴۴	تصویر شماره ۸ : آموزش به بیمار جهت نحوه ثبت گزارش شدت درد VSA

آموزش به بیمار جهت نحوه ثبت گزارش شدت درد VSA

چکیده:

مقدمه و هدف:

بروز دردهای پس از درمان ریشه یکی از مشکلات عمده برای بیمار و دندانپزشک است. بر همین اساس مطالعات زیادی بر روی داروهای ضد درد مختلف برای تسکین درد بعد از درمان ریشه انجام شده است. هدف از این مطالعه بررسی اثر ضد دردی ایندومتاسین در مقایسه با ایبوپروفن بر روی درد های پس از درمان ریشه در دندان های وایتال بود.

مواد و روش ها:

در این مطالعه کلینیکی ۶۶ بیمار به صورت تصادفی که دارای دندان های مولر پایین با پالپیت غیر قابل برگشت انتخاب شدند. بیماران به سه گروه A و B و C تقسیم شدند. داروهای مورد مطالعه به صورت کپسول های متحدالشکل در آمدند که حاوی ۴۰۰mg ایبوپروفن و یا ۲۵mg ایندومتاسین و پودر نشاسته به عنوان پلاسبو بودند. به هر بیمار قبل از کار یک عدد کپسول به عنوان پروفیلاکسی بسته به گروهی که در آن قرار داشتند (به صورت تصادفی) داده شد و بیماران بعد از درمان ریشه دندان به مدت ۲۴ ساعت کنترل شدند و اطلاعات مربوط به شدت درد توسط بیمار در فرم مخصوصی که به آنان داده شد در فواصل زمانی ۸، ۱۲ و ۲۴ ساعت بعد از درمان ثبت گردید. سپس اطلاعات به دست آمده با استفاده از آزمون مجذور کای مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته ها:

نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که داروهای ایبوپروفن و ایندومتاسین اثر تسکینی بیشتری در طول ۸ ساعت پس از درمان ریشه نسبت به پلاسبو دارند و این از لحاظ

آماري معنی دار بود. اما در ۱۲ ساعت پس از درمان ریشه تفاوت معنی داری بین سه گروه مشاهده نشد و در ۲۴ ساعت تفاوت معنی داری بین ایبوپروفن و پلاسبو مشاهده نشد که از لحاظ آماری معنی دار بود. اما این تفاوت بین ایندومتاسین و ایبوپروفن مشاهده نشد.

نتیجه گیری:

یافته های این مطالعه نشان داد که، تجویز ایبوپروفن و ایندومتاسین می تواند در کنترل درد پس از درمان ریشه موثر باشد. در بیمارانی که مصرف ایبوپروفن عدم تجویز داشته باشد می توان از ایندومتاسین استفاده نمود.

واژه های کلیدی: درد، ایبوپروفن، ایندومتاسین.

فصل اول

کلیات

Introduction

مقدمه

درد شایعترین علت مراجعه بیماران به دندانپزشکی است. تظاهرات گوناگون درد از آن پدیده ای پیچیده ساخته است. درد به خاطر طبیعتی که دارد دیگر به عنوان یک ماهیت مستقل در نظر گرفته نمی شود، بلکه یک پدیده چند بعدی و چند فاکتوری است که توسط تاثیرات هیجانی (Emotional)، تحریکی (Motivational) و آگاهی (Cognition) کامل می شود. که این تاثیرات خود به تجربیات قبلی بیمار، احساس او نسبت به درد، استرس، اضطراب، سایر تجربیات حسی و غیره بستگی دارد. لذا کنترل درد در دندانپزشکی به نحو مطلوب و عالی برای ارائه یک درمان مناسب الزامی است. به همین دلیل دندانپزشکان باید تبحر کافی جهت تشخیص درست علت درد و درمان مناسب آن را کسب نمایند.

شایعترین دردهای دهانی صورتی، دردهای با منشاء دندانانی می باشند و از این میان دردهای پالپ و پری اپیکال اهمیت بیشتری دارند. (حدود ۹۰٪ بیماران) که با درد مراجعه می کنند دارای ناراحتی های مربوط به پالپ و پری اپیکال هستند) به همین جهت در دندانپزشکی رشته اندودنتیکس ارتباط نزدیکتری با تجربه درد و درمان آن دارا است.

اگر چه مهمترین مسئله در تسکین درد در بیماری های پالپ و پری اپیکال، تشخیص صحیح علت درد و درمان آن می باشد، ولی استفاده از انواع داروهای ضد درد از راهکارهای مهم درمانی محسوب می شود. با وجود این که اغلب داروهای رایج ضد درد